

РЕЦЕНЗИЯ

от проф.д-р Юлия Джоргова - Македонска, началник Клиника по
кардиология на
СБАЛССЗ „Света Екатерина”

НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

На доц. д-р Снежанка Томова Тишева- Господинова

НА ТЕМА:

СЪРДЕЧНО – СЪДОВ РИСК И СЪРДЕЧНО – СЪДОВИ ПРОМЕНИ ПРИ ПАЦИЕНТИ С ПСОРИАЗИС

за придобиване на научната и образователна степен

“Доктор на медицинските науки”,

научна специалност” Кардиология”- шифър 03.01.47.

в изпълнение на Заповед № 1124/28.06.2012г. на Ректора на МУ-Плевен

I. Актуалност на труда

През последните пет години стана известно, че псориазисът е хронично възпалително заболяване на кожата, опосредствано от имунната система, което поражда 2-3 % от населението и е свързано с повишен сърдечно-съдов рисков профил. То се поражда и поддържа от различни възпалителни медиатори, които са компоненти на вродения и придобития имунитет..

Все още има различия във виждането за системния характер на заболяването и приноса на отделните рискови фактори за атеросклероза в хода на различните форми на псориазис.

В България, въпреки значителния принос на българската дерматологична школа относно терапията, няма проучване върху сърдечно-съдовия рисков профил на тези болни. Настоящият дисертационен труд за пръв път разглежда всички аспекти на кардиоваскуларния риск и сърдечно-съдовата патология сред българска кохорта от пациенти с псориазис вулгарис. Това прави актуален дисертационният труд, който в съответствие с изискванията за придобиване на научната и образователна степен разглежда голям научно-изследователски интердисциплинарен проблем и дава отговор на въпроси касаещи влиянието на псориазиса върху всеки един от рисковите фактори, стратификация на риска, превантивните мерки, които трябва да се приложат. Дисертационният труд разглежда и най-често срещаните сърдечно-съдови промени в хода на системното заболяване.

Проведено е проучване тип случай-контрола с достатъчна статистическа достоверност и тежест на заключенията и изводите. Авторката обобщава резултатите от своето проучване, предлагайки лесно изпълним алгоритъм за превенция и контрол на сърдечно-съдовите рискови фактори при болните с псориазис.

Дисертационният труд е със съществен научно-теоретичен и клиничен принос.

II. Структура на дисертационния труд

Структура на дисертацията:

В настоящия си вид рецензираният дисертационен труд е с обем от 270 стр. Състои се от пет глави и включва :

- увод и литературен обзор – 85стр .
- цел, задачи, материал и методи – 15 стр
- собствени резултати -60 стр.,.
- обсъждане - 47 стр.,
- изводи-4 стр.
- приноси - 2 стр.
- библиографска справка -46стр.
- публикации и прояви, свързани с дисертацията-5 стр

Дисертационният труд е представен в завършен вид на 270 страници, 62 таблици и 82 фигури и 2 приложения . Считам, че структурата на работата е логично конструирана .

Библиографската справка е от 345 заглавия от тях 9 български автори.

а) Литературен обзор

Литературният обзор е направен от дисертанта в добър стил, показва добро познаване на научните постижения в тази област. Представен е на 85 страници и се състои от 3 раздела разглеждащи последователно: Psoriasis vulgaris като системно заболяване; Ролята на рисковите фактори при псориазис и атеросклероза; Общи патогенетични механизми за развитие на атеросклероза и псориазис. Оценка и контрол на сърдечно-съдовия риск.

Дисертантката обобщава литературния обзор и въз основа на данните от него очертава следните проблеми:

1. Тежкият псориазис се свързва с повишено ниво на рисковите фактори за ИБС , но данните от проведените досега проучвания са противоречиви.
2. Според някои автори рискът за сърдечно-съдов инцидент е по-висок при млади пациенти.
3. Необходима е оценка на рисковия профил на пациентите в българската популация.
4. Има необходимост от определяне на стратегия и терапията за редукция на риска.
5. Необходимо е изследване на биомаркери, индициращи ранните увреди при атеросклероза при псориазис.
6. Според литературните данни някои от основните антихипертензивни групи влошават клиничния ход на псориазис. Това налага анализ на прилаганите средства, тъй като част от “забранените групи “ имат съществен принос за редукцията на сърдечно-съдовия риск.
7. Необходимо е да се създаде общ алгоритъм за контрола на пациентите с псориазис, който да е мултидисциплинарен.

Изводите от обзора са база на дисертационния труд.

б) Цел и задачи

Целта е ясно формулирана: “ДА СЕ ПРОУЧАТ РИСКОВИТЕ ФАКТОРИ ЗА АТЕРОСКЛЕРОЗА, ОЦЕНИ СЪРДЕЧНО-СЪДОВИЯ РИСК И ПРОЯВИТЕ НА СЪРДЕЧНО-СЪДОВИ ЗАБОЛЯВАНИЯ ПРИ ПАЦИЕНТИ С PSORIASIS VULARIS В ПЛЕВЕНСКА ОБЛАСТ”.

Поставените 18 задачи са ясно дефинирани съобразно проблемите, които трябва да намерят отговор в дисертационния труд.

в) Клиничен контингент и методи:

Проведено е проучване от типа “случай - контрола” или тип “кохортно” на следните групи:

I- пациенти с умерена и тежка форма на псориазис, които имат нужда от системна терапия (n=103)

II- контролна група сравнима по пол и възраст без псориазис (n=101)

Двете групи са формирани по конкретни критерии, подробно представени в дисертационния труд

Методите на изследване са представени подробно и ясно - от физикалното изследване до подробно описаните неинвазивни процедури. Новаторска е стратификацията на риска по SCORE chart системата приложена в това проучване. Пациентите са оценени съобразно SCORE в 3 групи: високорискови, с умерен риск и нисък риск. Цялата тази стратификация е при две възрастови подгрупи, под и над 45 години, при всяка от изследваните групи в търсене на специфичните особености в нарастването на сърдечно-съдовия риск при изследваните кохорти.

Проучването е комплексно по отношение на изучавания обект и предмет, репрезентативно и изчерпателно за представително време на наблюдение. Дизайнът съчетава описателно срезово и аналитично проучване тип „случай-контрола”. Наблюдението е проведено от автора на разработката, което го прави особено ценно.

- Използват се социологически методи/проучване на документацията/
- Клинични методи за диагноза и лечение
- Епидемиологични методи
- Статистически методи

Статистическите методи са оптимално подбрани. Те включват описателна статистика на количествени променливи. Методите за проверка на хипотезите са параметрични и непараметрични. Особено подходящи са прогностичните криви на преживяемостта за оценка на

времето до настъпване на определено събитие. Избраните от автора статистически методи му позволяват да обработи максимално пълноценно данните които е събрал и да отговори на поставените задачи.

Събраната информация беше въведена и обработена със статистическия пакет IBM SPSS Statistics 19.0.0. За ниво на значимост, при което се отхвърля нулевата хипотеза бе избрано $p < 0,05$. Някои данни от проучването са обработени с пакета статистически компютърни програми Statgraphics Plus for Windows и EXCEL.

в) Собствени резултати

Резултатите от проучването са представени в няколко среза. Направен е сравнителен анализ на честотата, специфичните параметри, медикаментозния контрол, давността на всеки от големите рискови фактори за атеросклероза спрямо клиничния дебют на псориазис. Направен е и анализ на честотата и разпространението на други рискови фактори с не толкова съществен самостоятелен принос за атеросклерозата, които са общи за двата патологични процеса. Собствените резултати са представени обстойно и добре онагледени с таблици и графики. Много добре са проучени и анализирани в сравнителен аспект атерогенните дислипидемии - голям, значим проблем за българската популация. Прецизно са анализирани и другите атерогенни рискови фактори – артериална хипертония метаболитен синдром, захарен диабет тип 2 тютюнопушене .

г) След подробния анализ на отделните сърдечно-съдови рискови фактори при пациентите с псориазис и при контролната група, без псориазис, в глава пета авторката прави обобщен анализ на резултатите.

Авторката прави мотивирана препоръка за необходимост от работа в екип за ранно откриване на сърдечносъдовите рискови фактори с оглед възможностите за ранна превенция на сърдечносъдовия риск и подобряване на прогнозата .

Дисертационният труд завършва с алгоритъм за поведение при псориазис, който включва основен екип от общопрактикуващ лекар, дерматолог и кардиолог и допълнително ендокринолог, ревматолог и психиатър, за своевременна и компетентна ранна интервенция при пациенти с псориазис и сърдечносъдов риск.

Дефинирани са 16 извода, които в конспектиран вид потвърждават проведените проучвания. Авторката е представила 18 приноса от собствените научни резултати, които приемам.

Авторефератът отговаря по структура и съдържание на общоприетите изисквания. Посочените приноси са обективни. Повечето от тях имат оригинален характер и това е логично, имайки предвид актуалността на изследвания проблем. Предоставена е декларация за оригиналност.

Посочените публикации към дисертационния труд са 34 и отразяват съществени страни от разглежданите проблеми в дисертацията. Те са отпечатани в авторитетни специализирани списания. В 16 от публикациите доц. д-р Снежанка Тишева е самостоятелен или първи автор. Девет от публикациите са в международни списания. Посоченото удовлетворява критериите за придобиване на научната степен „Доктор на науките”, заложен в Правилника за развитие на академичния състав в МУ – Плевен. **Общ IF=31,461** за посочените публикации.

Има 136 публикации извън темата на дисертационния труд.

Под ръководството на доц.Тишева са защитили ОНС «доктор» двама докторанти и трима разработват своите дисертации в клиниката сега.

В заключение:

Доц. Снежанка Тишева е представила значим научен труд, който отговаря на изискванията и представлява теоретично обобщение и решение на голям научно приложим проблем какъвто е сърдечносъдовия риск и сърдечносъдовите промени при пациенти със заболяването псориазис вулгарис.

Трудът е с определен принос за насочване на превантивния подход за ранна редукция на сърдечносъдовия риск при точно дефинираната и добре известна високорискова популация пациенти с псориазис.

28 юни 2012г .

Проф. д-р Юлия Джоргова: